

Nýggj hagtalsskipan

Í eitt ár hava royndir verið gjordar við innsavning av hagtolum fyrri fiskiveiðu føroyinga. Ein royndarskipan hevur verið fyrri heimaútróðurin og útróðurin undir Íslandi. Og ein skipan hevur verið fyrri langfaraskip og skip sum fiska í Norðsjónum.

Eftir uppskoti frá eini nevnd, samtykti landsstýrið í fjór, at henda royndarskipan skuldi setast í verk frá 1. januar 1972. Tær royndir, sum so vórðu gjordar hetta árið, skuldi vera grundarlagið undir eini endaligari skipan, sum skuldi fáa lógargildi frá 1. januar 1973.

Henda skipan hevur vist seg at hóska væl. Uppskot til ábøtur eru komin frá fiskivinnuni frá nógvum ymiskum monnum.

Sambært landsstýrisskunningarverður tí nú hin nýggja skipanin lógarfest, og skal so státt avloysa ta gomlu skipanina, sum hevði heimilt í eini landsstýrisskunningarverð frá 1950.

Orsøkin til, at nýggja skipanin mátti gerast

Orsøkirnar til, at landsstýrið tók stig til at seta niður eina nevnd við umboðum frá vinnulívi, vrakarastovni, landsstýri og fiskirannsóknarstovni, eru fleiri.

Gongdin í fiskiskapinum á fjarleiðum og í Norðsjónum seinastu árinu hevur verið merkt av veiðubanninum og kvotareguleringum.

Bæði at finna fram til røttu kvotustødd, og til at byta kvoturnar rettvíst millum lond og øki, er tað neyðugt við einum álitandi og skjóttum veiðustatistikki.

Ferð eftir ferð hava føroysku umboðsmenninir staðið veikari í verjuni av føroyskum áhugamálum, tí teir ikki høvdu nágreinilig veiðuhagtol at lita á og vísa til.

Á leiðunum undir Føroyum er kravið til veiðuhagtolini somuleiðis vaksið. Bæði frá myndugleikum og almenningi verður oftari og oftari spurt um, hvussu nógv leiðirnar undir Føroyum kunnu framleiða, hvussu nógv leiðirnar undir Føroyum kunnu framleiða, hvussu nógv kunnu vit veiða undir Føroyum. Til at gera metingar um hetta, sum eru meira álitandi enn tær, sum liggja fyrri, slepst ikki undan góðum veiðuhagtolum. Somuleiðis tá metingar skulu gerast um, hvussu nógv fiskiskap stovnurin tolir, um ovfiskiskapurin ikki skal vaksa.

Samantikið, seinastu árinu eru krøvini til okkara vitan um sjógvin vaksan munandi, og sum grundarlag undir einum miðvísanum politikki í fiskivinnumálum vóru ábøtur til hagtolini, tí alneyðugar.

Hvussu sær nýggja skipanin út?

Tað hevur verið umráðandi hjá landsstýrinum at funnin

varð ein rationell loysn, sum ikki ókti um pappírslúgvuna og rokstið hjá fiskivinnuni.

Tey bæði uppskoti, sum hagtalssnevndin hevur lagt á borðið og sum nú fáa lóggildi, tykja at lúka hesi krøv.

Fyrri heimaútróðurin og útróðurin fáast hagtolini burtur úr tí vanligu avrokningarsedlinum. Hverja ferð fiskur verður landaður, fær bátsformaðurin ein avrokningarsedil við nøgd og virði av veiðuni. Frá 1. januar verður álagt øllum fiskakeyparum at nýta ein av landsstýrinum góðkendan sedil, sum aftrat avrokningini hevur nakrar upplýsingar um fiskiveiðuna.

Bátsformaðurin fær tvey ein tók av hesum góðkenda sedli, og sendir hann annað til lönjavingargrunnin saman við prisstundingsedlinum. Síðan fær fiskirannsóknarstovan henda sedil frá lönjavingargrunninum. Sostatt skulu oyðiblöð ikki fyllast út um veiðu fyrri seg, men hagtolni koma fram við at senda eitt eykacintak av avrokningarsedlinum.

Flestu virki nýta longu henda sedil, og hevur royndarárið sýnt, at skipanin roynist væl.

Fyrri langfaraskipini, trolararnar, linu-, garn- og snellubátarnar og skipini sum fiska í Norðsjónum, idnaðartrolarar og nótaskip, er skipanin heilt óðrvísi.

Øll hesi skip finga í fjór eina fiskiloggbók umboð og vóru tey biðin at nýta hana, soleiðis at tey upp í hana skrivaðu veiðuúrslitini av hvørjari setu, háli, kast o. s. fr. Stóru partur av skipunum hevur gjørt hetta og tikid væl undir við tilhakinum.

Sum tað ofta er, tá farið verður undir okkurt ræsoneringsarbeiði, dregur tað ofta annað við sær.

Tað kom skjótt fram, at henda loggbók í mangar mátar lá nokk so nær upp at skipsdagbókini.

Tað er royndur lutur, at tann skipsdagbókin, sum verður nýtt umboð á føroyskum skipum, ikki júst er lagað til viðurskiptini hjá einum fiskiskipi. Mest pláss er gjørt til at siga nágreiniliga frá viðurskiptunum undir sigling, meðan hon ikki hóskar til at skriva upp í um fiskiskap. Úrslit av hesum er, at tær fægstu skipsdagbókurnar verða fardar soleiðis sum tær eiga. Nevndin kom tí til tað úrslit, at tað hevði verið bæði ein vinningur fyrri skipsdagbókina og fyrri hagtolini, um loggbókin og skipsdagbókin vóru ein og sama bók. Skipsdagbókin kom soleiðis betri at hóska til viðurskiptini umboð á einum fiskiskipi, meðan hagtolini fingust við at hava eitt avritarblað aftan fyrri hvarja skipsdagbókasiðu, sum takast kundi burtur úr og sendast inn. Sostatt sama prinsipið, sum við avrokningarsedlinum, ikki meira skrivaribeiði, men hagtalssedilin kemur burtur úr vanligu arbeiðsgongdini.

Hin nýggja skipsdagbókin liggur klár til at fara umboð

á skipini, men tíverri er tað ikki eydnast at fáa góðkenda hjá Handilsmálaráðnum enn, og ivingasamt er, um hetta eydnast aðrenn 1. januar. Men landsstýrið ventar, at hetta fer at henda skjótt. Tað verður tí helst neyðugt, at fiskiskipini eina tíð inn í nýggja árið færa bæði tað gomlu skipsdagbókina og tann partin av tí nýggju, sum serliga hevur við fiskiskap at gera, men vónandi verður henda tíðin stutt.

Hvar er gjørt fyrri at greiða fiskivinnu og -flota frá broytingini?

Umframt at hava skrivað í bløðum og umrøtt málið í útvarpinum, hevur verið roynt at hava samband við virki og fiskiskipi.

Nú aðrenn jól var skriv sent øllum virkjum, bátsformönnum og skiparum um broytingina. Samstundis ger lönjavingargrunnurin vart við, at hann fer at krevja hin nýggja avrokningarsedil. Skiparar fáa eisini boð um skipanina, tá teir mynstra.

Sostatt skuldi ikki verið ivi um, at øllum er greitt, at broytingin hendir og hvi hon hendir.

Til seinast er bara at leggja aftrat, at landsstýrið vónar, at øll skilja, at hetta er gjørt fyrst og fremst fyrri at verja áhugamálini hjá teimum, sum fáa uppihald sitt frá fiskivinnuni. Upp til má tað fyrst og fremst verða áhuga teirra at taka so væl undir við skipanini sum gjørligt.

FØROYA LANDSSTÝRI.

28. desember 1972.

Kunngerð

Tað verður her gjørt kunnugt, at býráðið í 1973 hevur fund hesar hósadagar kl. 17:

Januar:	11. og 25.
Februar:	8. og 22.
Mars:	8. og 22.
April:	12. og 26.
Mei:	10. og 24.
Juni:	7. og 21.
August:	9. og 23.
September:	6. og 20.
Oktober:	4. og 18.
November:	1. 15. og 29.
Desember:	13.

Tórshavnar býráð.

Framhald frá 6. síðu (1)

handverkarum á øllum okjum. Meistaralæran fer nú at fella burtur, við tað at mest sum øll læran kemur undir skúlagongd.

Lønirnar fóru upp við einari krónu um tíman, prístalið við 2,36 kr. pr. tíma, soleiðis at samlaða inntøkan gjordist 7.310 kr.

Løgtingið samtykti uppskot til leingjan av fríiðini, men: *tað verður onk land bygt, at hvør maður skal tvingast til at ganga fyrri onki ein stóran og besta part av árinum!!!*

EF-málið varð nógv umrøtt í árinum, sum fór, men er her at siga, at ein uttanveitad stóða býður onki. Stóða má takast, segði Absalon Eysturoy.

Bókaheimurin

Sverri Egholm, landsbókavörður, varð seinasta umboðið, ið hevði orðið, og segði hann m. a.: Bókasøguligt varð árið 1972 eitt merkisár á mangan hátt. T. d. eru liðin 150 ár, síðan fyrsta føroyska bókin kom á prent. Tað var H. C. Lyngby: Fieroiske kvrder 1822. Tað vóru 140 ár, síðan fyrsta prentaðu eintøkini av Føroyingasøgu komu út. Tað eru somuleiðis liðin stórt hundrad ár, síðan fyrsta føroyska prentið varð gjørt í Føroyum. Tað var Færingeingindende, sum kom á fyrsta sinni í 1852, og sum bert kom út í 9 nummurum hetta árið. Umframt bókum og annað, sum kemur út á hvørjum ári, komu 60 bókum í 1972, 9 av teimum eru endurprentingar og 16 umsetingar úr øðrum málum. Einar 10 bókum eru prentaðar uttanlands og á útlandskum máli, eru ikki taldar við. Talið av útlandskt prentaðum bókum tykist vaksa ár um ár.

Heilar 11 barnabókum komu í 1972, ið var ein teirra bæði á føroyskum og donskum máli. Skúlabókurnar vóru í 1972 fimm í tali, tað og veit um.

Yrkisbókmentinar vóru eisini nógvur í 1972.

12 av teim 14 fólkbókasøvnunum læntu 50.708 bókum í 1972, tað er ein afturgongd uppá umleið 6,5 pst., samstundis sum bókatálið í hesum søvnum vaks við gott 5.000 til 50.000 bókum. Tvey sovn virkaðu ikki í farna ári, og tey, ið virkaðu, hodu óivað alt ov ring kor at virka undir.

Á Klaksvíkar Bókasavni og Býarbókasavninum í Havn, vórðu gjordar royndir við fram sýningum, upplestri og øðrum í 1972, og vitjaninar vóru ham-puligar. Hóast væl av bókum koma út í Føroyum, so mugu vit kallast verða bókgilt tilfatsurskomið land. Slik viðurskipti sum smá og fá bókasøvn, smáar bókaúðir o. s. fr. bota ikki um. Um 30 pst. av øllum føroyingum hava ikki atgongd til alment bókasavn, sum aðrastaðni er vorðið eitt manna-rettindakrav, segði Sverri Egholm, landsbókavörður í nýggj-ársrøðu síni í útvarpinum galmaárskvøld.

GOTT NÝGGJÁR!

Framhald frá 1. síðu. (1)

upp uttan fyrri, at taka tær resturnar av norðara partinum av tekini niður sum eftir stóðu og at reisa av nýggjum. Arbeitt varð uttan íhald til kl. 9 sunnumorgunin, tá so væl var komið ávegis at heilt var.

Samstundis fóru telefonmon-tørar undir at taka automat-støðina niður og verður hon flutt niðan á gomlu støðina til eftirkanningar. Væntandi kemur uttan at taka drúga tíð aðrenn telefonin kemur aftur í rætt lag. Fyrst leygarmorgunin varð hildið neyðugt at senda apparatúr ið av landinum til umvælingar, men seinni varð hildið, at sleppast kundi undan hesum. Tá vit leygdagin skiftu nokur orð við ein av telefonmonnum varð mett, at tað kom at taka eitt hált ár og í besta lagi einar fyra mánaðar aðrenn allir felagar kunnu fáa

telefonina aftur; men skoytt varð uppi, at hetta í løtuni var torført at siga, fá tað var íva-samt, hvussu stóran skaða automattelefonin hevði fingið.

Ein neyðlinja er nú fingin til Havnar og fjarrit verða av-greidd.

Nógv skip við bryggju

Um jólini lógu tætt við 80 skip og bátar her í Klaksvík. Av klaksvíkskipum vóru øll heima um jólini uttan «Norðaldan, ið roynir á Flemish Cape. Við undantak av einum bretskum trolara, og «Sundenn», nýggja skipinum hjá hvannasunds-monnum, vóru øll hini skipini slik sum hoyra heima her. Tað er sjáldan, at ein so stóru partur av flotanum er heima samstundis, men á jolum 1971 vóru nærur líka nógv av klaksvíkskipunum heima.